

podjęła kwestię: *Siła argumentów ikonoklastycznych cesarza Konstantyna V* (10:40-11:00). Podsumowaniem tej części sesji były dyskusja (11:00-11:20), którą kontynuowano również w czasie przerwy na kawę (11:20-11:40). Pierwszym prelegentem po przerwie był dr K. Marinow (UŁ), analizujący kwestię: *Patrząc na przemoc. Postawa, odczucia i bezsilność człowieka wobec okropności wojny w świetle retoryki okresu średniobizantyńskiego* (11:40-12:00). Z kolei dr hab. J. Bonarek (prof. UJK) wystąpił z referatem na temat: *Jan Tzimiskes i Światosław – zwycięzca i zwyciężony* (12:00-12:20). Jako trzeci po przerwie głos zabrał dr hab. A. Paroń (PAN Wrocław) w kwestii: *Bizantynizacja Pieczyngów czyli wybielanie Etiopa* (12:20-12:40). Wreszcie ostatnie wystąpienie, które jednocześnie zamykało całą konferencję, przypadło w udziale magistrowi Mateuszowi Wierzbowskiemu (UMK). Tytuł jego wywodów brzmiał: *Przemoc cesarzy bizantyńskich w XII wieku. Legitymizowane czy nielegitymizowane działania?* (12:40-13:00). Także i tę część sesji domknęła ożywiona dyskusja (13:00-13:30), zakończona krótkim podsumowaniem całej konferencji, którego dokonał moderator tejsze sesji.

Lubelska konferencja starożytnicza zgromadziła z jednej strony znanych i cenionych polskich badaczy antyku oraz dziejów Bizancjum, którzy poziomem swych wystąpień nie zawiedli oczekiwań, z drugiej zaś przybyło do Lublina kilkoro doktorantów, których referaty należy uznać także za w pełni udane. Ludzie ci, jeśli tzw. życie nie pokieruje inaczej ich losami, mogą w przyszłości stać się starożytnikami dużego formatu, czego też wypada im serdecznie życzyć.

Należy również podkreślić, że niemałe znaczenie dla klimatu lubelskiego spotkania miało samo miejsce obrad, czyli będący własnością Caritas Archidiecezji Lubelskiej „Dom Spotkania” w Dąbrowicy. Zapewnił on bowiem jego uczestnikom moment wyciszenia oraz bliskość wiosennej przyrody. Niepodważalnym atutem tego miejsca była również, a może przede wszystkim gościnność gospodarzy, czy raczej gospodyń, połączona z bardzo dobrą kuchnią. W tym sensie „Dom Spotkania” w Dąbrowicy można uznać za jedno z tych miejsc, które mają wszelkie dane po temu, aby je reklamować jako znakomita wręcz baza dla organizowania konferencji naukowych, obliczonych na kilkadziesiąt osób.

Piotr Kochanek – Lublin, KUL

10. BIBLIA W INTERPRETACJI I EGZEGEZIE (IV Międzynarodowa Konferencja Biblijna, Ostrów Wielkopolski, 24-25 V 2017)

W dniach 24-25 V 2017 r. w Ośrodku Badań nad Historią i Kulturą Żydów z Południowej Wielkopolski Uniwersytetu Wrocławskiego w Ostrowie Wielkopolskim odbyła się IV Międzynarodowa Konferencja Biblijna pt. *Biblia w interpretacji i egzegezie*. Jej organizatorem był Instytut Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich i Orientalnych UW r oraz Pracownia Starożytnego Bliskiego Wschodu i Tradycji Biblijnej UW r. Obrady odbywały się w Forum Synagoga (ul. Raszkowska 21), a uczestniczyli w nich filologowie klasyczni, patrologowie i bibliści, którzy przybyli z zagranicy oraz z różnych ośrodków naukowych w Polsce. Dużą grupę słuchaczy stanowiła też ostrowska młodzież, jak i przedstawiciele duchowieństwa diecezji kaliskiej oraz wszyscy, którym

tematyka biblijno-patrystyczna jest bliska. W programie konferencji przewidziano 26 dwudziestominutowych referatów, z których wygłoszono 25.

Obrady rozpoczynające się 24 maja o godz. 11.00 poprzedziło krótkie przemówienie dra Krzysztofa Morty – Kierownika Pracowni Starożytnego Bliskiego Wschodu i Tradycji Biblijnej oraz dr Magdaleny Jóźwiak – sekretarza konferencji, która odczytała list Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. JM. prof. dr hab. Adam Jezierski skierował do organizatorów i prelegentów list, w którym gratulował już czwartej takiej konferencji, życząc także owocnych obrad.

Na wstępie dr K. Morta przywitał gości przybyłych z ośrodków zagranicznych oraz skierował słowa powitania do przedstawicieli ośrodków akademickich przybyłych z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Opolskiego, Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej we Wrocławiu, Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku Białej, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu i Uniwersytetu Wrocławskiego. Rozpoczęcie konferencji od strony artystycznej wzbogacił program przygotowany przez studentki z PWT we Wrocławiu: p. Magdalenę Dul (gitara), p. Karolinę Napieralską (piano) i p. Roksanę Nawrocką (solistka).

Po uroczystym otwarciu konferencji o godz. 10.20 rozpoczął się wykład inauguracyjny, który wygłosił prof. dr hab. Michał Wojciechowski (UWM) pt. „*Komentarz do Apokalipsy*” *Ekumeniusza na tle egzegezy patrystycznej*. Po nim, o godz. 11.00, rozpoczęły się obrady I sesji trwające do godz. 12.15. W tej sesji pierwszy referat pt. *Kosmologiczne i antropologiczne wątki egzegezy patrystycznej Rz 8, 18-22* przedstawił o. dr hab. Mieczysław Paczkowski OFM, prof. UMK (UMK w Toruniu). Po nim wystąpił dr Sebastian Smolarz (EWST we Wrocławiu) referując temat: *Ofiary עלה וקרבן w Leviticus. Rozważania z pogranicza translatoryki, kościelnych tradycji oraz biblijnego znaczenia*. Trzecim referentem w tej sesji był dr hab. Lubomir Hampl (ATH w Bielsku Białej), który zaprezentował temat: *Czeskie i polskie tłumaczenia przedstawicieli świata awifauny w Piśmie Świętym na przykładzie hebr. nazwy תרנגול*. Po dyskusji w tej sesji odbyła się krótka przerwa kawowa.

W drugiej sesji z prelekcją wystąpił jako pierwszy ks. prof. dr hab. Norbert Widok (UO): *List do Rzymian w „Katechezach” Cyryla Jerozolimskiego. Sposoby wykorzystania i interpretacji*. Kolejną prelegentką była dr Marta Przyszychowska (UW), która zreferowała temat pt. *Czy szatan będzie zbawiony? Flp 2, 9-11 w interpretacji Grzegorza z Nyssy*. Jako ostatni w tej sesji zabrał głos ks. dr Mirosław Mejzner (UKSW) prezentując wykład: *1Kor 15, 50 w ogniu egzegetycznego sporu pisarzy kościelnych z gnostykami*. Po tych wykładach odbyła się krótka dyskusja, a następnie była przerwa obiadowa.

Sesja popołudniowa rozpoczęła się o godz. 14.45. Pierwszy z prelegentów – ks. dr Daniel Dzikiewicz (WSD, Vilnius, Lithuania) – wystąpił z wykładem pt. *Znaczenie czasownika κατασκήνωω w nowotestamentalnych przypowieściach o ziarnie gorczycy*. Po nim dr Sławomir Torbus (EWST we Wrocławiu) omówił zagadnienie: *Semityzmy w grece Nowego Testamentu według Jeana Carmignaca*. Następnie dr Piotr Góniszewski (USz) zaprezentował temat pt. *Mt 26, 26-29 w hebrajskiej wersji Ewangelii wg św. Mateusza (Shem Tob)*. Po tej sesji odbyła się tematyczna dyskusja.

W II popołudniowej sesji konferencji biblijnej wysłuchaliśmy trzech kolejnych referatów. Pierwszym prelegentem był ks. dr hab. Janusz Królikowski, prof. UPJPII

(UPJP II, WT w Tarnowie), który wygłosił odczyt pt. *Biblijne podstawy europejskiej kultury politycznej*. Następnie ks. dr Andrzej Dudek (UPJPII w Krakowie) zaprezentował temat: *Liturgiczna interpretacja Pisma Świętego i jej problemy*. Po nim wystąpił mgr Stanisław Jazdanowki (UWr) z wykładem: *Współczesna teoria literatury a bibliistyka*. Po tych trzech wykładach był czas na dyskusję.

W ostatniej sesji pierwszego dnia obrad organizatorzy przewidzieli także trzy wykłady. Jako pierwszy z wykładem pt. *Człowiek pomiędzy pierwszymi narodzinami a drugą śmiercią w teologii wspólnoty św. Jana* wystąpił ks. dr hab. Jan Klinkowski, prof. PWT (PWT we Wrocławiu). Następnie s. dr Joanna Nowińska SM (Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy w Krakowie / UPJPII Kraków) omówiła następujące zagadnienie: *Na skrzyżowaniu wiedzy, relacji i emocji – semantyka terminu οἶδα w oparciu o przykłady z Apokalipsy św. Jana*. Jako ostatnia tego dnia wystąpiła dr Anna Rambiert-Kwaśniewska (PWT we Wrocławiu): „*Córki syjońskie*” (Iz 3, 16-24). *Błyskotliwy przykład „ekwiwalencji dynamicznej” czy dowód na istnienie hebrajskiej Vorlage LXX?* Po tych referatach miała miejsce dyskusja tematyczna, a obrady pierwszego dnia zakończono o godz. 18.30.

Drugiego dnia obrad, które rozpoczęły się o godz. 7.30, wysłuchaliśmy w pierwszej sesji czterech wykładów w języku angielskim. Jako pierwszy wystąpił z odczytem Jiří Šubr, Ph.D. (Palacký University Olomouc, Republika Czeska) pt. „*Narrator doctus*” in *Jerome’s Lives of the hermit saints*. Po nim wystąpiła dr. Katarína Karabová (Trnavská Univerzita v Trnave, Słowacja) z tematem: *The bases of St. Bede the Venerable’s Exegesis*. Kolejnym referentem w tej sesji był Asst. Prof. Florin Leonte (Palacký University Olomouc, Republika Czeska), który mówił nt.: *Biblical Models in Byzantine Imperial Rhetoric*. Ostatni prelegent w sesji angielskojęzycznej mgr. Jozef Kordoš, Ph.D. (Trnavská Univerzita v Trnave, Słowacja) zaprezentował temat: „*Tyrnavia crescens*” – *the Biblical imagery in the 18th century Jesuit panegyric*. Po tych czterech referatach odbyła się dyskusja.

Tego dnia w II przedpołudniowej sesji konferencji biblijnej wystąpili następujący prelegenci: dr Magdalena Józwiak (PWT we Wrocławiu / UWr), która wygłosiła referat pt. „*Komentarz do Księgi Rodzaju*” św. Hieronima oraz dr Krzysztof Morta (UWr), przedstawiający zagadnienie: *Lamia, złowrogi demon w Hieronimowym przekładzie Biblii*. Po tych dwóch prelekcjach była krótka dyskusja, a następnie przerwa kawowa.

O godz. 10.30 rozpoczęła się ostatnia sesja IV Międzynarodowej Konferencji Biblijnej. Jako pierwszy referat wygłosił dr Stanisław Ciupka (ATH w Bielsku Białym) pt. *Ojcowie Kościoła komentują Pismo Święte – fragmenty Ewangelii św. Marka*. Po nim wystąpiła mgr Paulina Nicko-Stępień (PWT we Wrocławiu) z odczytem: „*Słowom od słowa przelożył, nic nie przydawając ani ujmując*”. *O koncepcji i metodzie przekładu Nowego Testamentu Jakuba Wujka*. Jako ostatni mgr Maciej H. Dąbrowski (PWT we Wrocławiu), zreferował problem: *Bible Translations and Liturgical Use. On Example of Gospel of John*. Po tych referatach była krótka dyskusja.

Na koniec zabrał głos dr K. Morta, który podsumował konferencję i podziękował wszystkim uczestnikom, a zwłaszcza prelegentom za podjęcie trudu badawczego, jednocześnie zapraszając na jubileuszową – V Międzynarodową Konferencję Biblijną, która będzie miała miejsce w maju 2018 roku.